

Περιεχόμενα

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	17
ΠΡΟΛΟΓΟΣ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ	23
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ Δ' ΕΚΔΟΣΗΣ	25

1. Εισαγωγή στην Παιδιατρική Εκπαίδευση – Ιστορικό – Κλινική εξέταση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	27
ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ	28
ΛΗΨΗ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ	29
Συλλογή των πληροφοριών και στοιχείων που σχετίζονται με το πρόβλημα του παιδιού	29
ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ	31
Επισκόπηση	31
Επισκόπηση όλων των συστημάτων	33
Εξέταση αναπνευστικού συστήματος	34
Εξέταση καρδιαγγειακού συστήματος	35
Εξέταση της καρδιάς	36
Εξέταση κοιλιάς	37
Εξέταση του ήπατος	37
Εξέταση του σπλήνα	37
Εξέταση των νεφρών	38
Εξέταση της περιγεννητικής χώρας	38
Εξέταση ορθού	38
Εξέταση νευρικού, ανάπτυξης	38
Εξέταση μυών και αρθρώσεων	40
Εξέταση του τραχήλου	40
Εξέταση του επιπολής λεμφικού συστήματος	40
Εξέταση των ματιών	41
Εξέταση του φάρυγγα και των αυτιών	41
Διεθνή “εργαλεία εκτίμησης” του ασθενούς (assessment tools)	42
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	42

2. Αύξηση – Ανάπτυξη

ΑΥΞΗΣΗ	45
Εισαγωγή	45
Νόμοι της αύξησης	46
ΑΝΑΠΤΥΞΗ	48
Φυσιολογική ανάπτυξη	48
Κανόνες της ανάπτυξης	49
Παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη	49
ΤΟΜΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	50
Αδρή κινητικότητα	50
Τομέας επικοινωνίας	58
Τομέας ατομικής και κοινωνικής συμπεριφοράς, αντίληψης και συναισθημάτων	58
Όραση-ακοή	59
Πρώιμη διάγνωση των αναπτυξιακών διαταραχών με ανιχνευτικές δοκιμασίες	59
Εφαρμογή των δοκιμασιών (tests) ανάπτυξης σε μια χώρα	61
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	61
Σχολική αποτυχία	61
Μαθησιακές δυσκολίες	61
ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	63
Όραση	63
Ακοή	64
ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	65
Διαταραχές του λόγου από διαταραχές της ακοής	66
Διαταραχές του λόγου από διαταραχές του ΚΝΣ	66
Διαταραχές του λόγου από διαταραχή των φωνητικών οργάνων	66
Διαταραχές του λόγου από αντίξοο περιβάλλον	67

3. Παιδί και περιβάλλον

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	69
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	71
Παρέμβαση στο οικογενειακό περιβάλλον	71
Παρέμβαση στο κοινωνικό και οικολογικό περιβάλλον	78
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	78

4. Γενετική

ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ	81
ΚΥΤΤΑΡΟΓΕΝΕΤΙΚΗ – ΧΡΩΜΟΣΩΜΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ..	81
Συχνά χρωμοσωμικά νοσήματα στην Παιδιατρική	86
ΣΥΝΔΡΟΜΑ ΜΙΚΡΟΕΛΛΕΙΜΜΑΤΩΝ – ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΩΝ	90
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ	93
ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΤΑΣ	94
Μονογονιδιακά νοσήματα	94
Πολυπαραγοντικά νοσήματα	98
ΚΛΙΝΙΚΗ ΓΕΝΕΤΙΚΗ – ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ	99
ΓΕΝΕΤΙΚΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ Ή ΓΕΝΕΤΙΚΑ TESTS	102
TESTS ΑΛΛΗΛΟΥΧΙΣΗΣ DNA ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΓΕΝΙΑΣ	104
ΠΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	105

5. Κληρονομικά μεταβολικά νοσήματα

Εισαγωγή	107
Κλινική συμπτωματολογία	107
Διαγνωστική προσέγγιση μεταβολικών νοσημάτων	113
Ταξινόμηση – Θεραπεία – Πρόληψη	115

6. Νεογνολογία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	117
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΟΓΝΟΥ ΩΣ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΟ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΥΗΣΗ	118
Πολύδυμες κήσεις	118
Νεογνά μικρά για την ηλικία κύησης – Υπολειπόμενη ενδομήτρια αύξηση	119
Νεογνά μεγάλα για την ηλικία κύησης	121
Ρευματικά ή αυτοάνοσα νοσήματα κατά την εγκυμοσύνη	123
Φάρμακα κατά τη διάρκεια της κύησης – Επίδραση στο έμβρυο-νεογνό	123
ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΜΒΡΥΟΥ ΣΤΗΝ ΕΞΩΜΗΤΡΙΑ ΖΩΗ	125
Προσαρμογή στην εξωμήτρια ζωή	125
Τοκετός	126

ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΝΕΟΓΝΟΥ	127
ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΝΕΟΓΝΟΥ	130
Αρχέγονα αντανάκλαστικά	136
ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΤΟΚΕΤΟ	138
ΠΡΩΡΡΑ ΝΕΟΓΝΑ	140
Προβλήματα προώρων νεογνών	141
ΤΕΛΕΙΟΜΗΝΑ ΝΕΟΓΝΑ	148
Προβλήματα τελειόμηνων νεογνών από το αναπνευστικό σύστημα	148
Αναπνευστική δυσχέρεια καρδιακής αιτιολογίας	150
Συχνότερες αναπνευστικές παθήσεις του τελειόμηνου νεογνού	151
Σύνδρομο εισρόφησης μηκωνίου (ΣΕΜ)	151
Νεογνική πνευμονία	152
Συγγενείς ανωμαλίες του θώρακα και του αναπνευστικού συστήματος	153
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΑΕΡΙΣΜΟΣ ΝΕΟΓΝΩΝ	154
ΝΕΟΓΝΙΚΟΣ ΙΚΤΕΡΟΣ	157
Εγκεφαλοπάθεια από χολερυθρίνη, πυρηνικός ίκτερος	158
Αιτίες έμμεσης υπερχολερυθριναιμίας	158
ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΟΓΝΩΝ	163
Υπογλυκαιμία νεογνού	163
Νεογνική υπασθεστιαμία	164
ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΟΓΝΩΝ	164
Ενδοκοιλιακή αιμορραγία	164
Νεογνικοί σπασμοί	167
Νεογνικό status epilepticus	169
ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΗ ΑΣΦΥΕΙΑ – ΥΠΟΞΙΚΗ-ΙΣΧΑΙΜΙΚΗ ΕΓΚΕΦΑΛΟΠΑΘΕΙΑ	170
ΠΕΡΙΚΟΙΛΙΑΚΗ ΛΕΥΚΟΜΑΛΑΚΥΝΣΗ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟ-ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΩΡΡΩΝ	172
Περικοιλιακή λευκομαλάκυνση	172
Νευροαναπτυξιακή εξέλιξη των προώρων	173
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ, ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΓΝΙΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	174
Συγγενείς και περιγεννητικές λοιμώξεις	174
Νεογνικές λοιμώξεις	184
ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΟΓΝΩΝ	185
Αναιμία νεογνού	185
Πολυερυθραιμία	186
Αιμορραγική διάθεση νεογνού	188
ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΟΓΝΩΝ	192
Νεκρωτική εντεροκολίτιδα	192
Συγγενείς διαμαρτίες γαστρεντερικού συστήματος	193

7. Διατροφή και διαταραχές της θρέψης

ΔΙΑΤΡΟΦΗ	199
Διατροφή βρέφους ηλικίας 0-6 μηνών	201
Διατροφή βρέφους ηλικίας 6-12 μηνών	207
Διατροφή κατά το 2 ^ο έτος της ζωής	212

Διατροφή μετά το 2 ^ο έτος της ζωής	212
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΘΡΕΨΗΣ	213
Στασιμότητα βάρους	213

8. Υγρά και ηλεκτρολύτες – Οξεοβασική ισορροπία

ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΛΥΤΕΣ	223
Κατανομή, σύνθεση και διακίνηση των υγρών του σώματος	223
Φυσιολογικές ανάγκες σε υγρά και ηλεκτρολύτες	225
Ισοζύγιο νερού και νατρίου	228
ΟΞΕΟΒΑΣΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ	235
Σχέση pH, PCO ₂ και HCO ₃ ⁻	235
Προσέγγιση των διαταραχών της οξεοβασικής ισορροπίας	236

9. Ανοσιακό σύστημα – Ανοσοανεπάρκειες – Αυτοαντισώματα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΑΝΟΣΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	239
Βασικά στοιχεία που συνθέτουν το ανοσιακό σύστημα	241
Φάσεις της ανοσιακής απάντησης	243
Φυσική ανοσία	244
Εκπαιδευμένη ανοσία ή Μνήμη της φυσικής ανοσίας	255
Μείζον σύμπλεγμα ιστοσυμβατότητας (MHC)	258
Ειδική ανοσία	262
Ανοσιακή απάντηση της ειδικής ανοσίας	269
Επικουρικά μόρια – Μόρια προσκόλλησης – Συνδιεγερτικά μόρια – Ανοσιακά σημεία ελέγχου	278
Φυσιολογική έκβαση της ανοσιακής απάντησης	282
Γενετικά τροποποιημένα T λεμφοκύτταρα με χιμαιρικούς αντιγονικούς υποδοχείς: Chimeric antigen receptor T cells γνωστά και ως CAR T cells	283
Η ΚΑΤΟΨΗ ΤΟΥ ΑΝΟΣΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΝΕΟΓΝΑ, ΒΡΕΦΗ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ	285
Εμβρυϊκή και νεογνική ηλικία	285
Βρεφική ηλικία	288
Παιδική ηλικία	289
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΟΥ ΑΝΟΣΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	290
Πρωτοπαθείς ανοσοανεπάρκειες	290
Δευτεροπαθείς ανοσοανεπάρκειες	292
ΣΥΧΝΟΤΕΡΕΣ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ	299
Φυλοσύνδετη αγαμμασφαιριναιμία	299
Κοινή ποικίλη ανοσοανεπάρκεια	301
Βαριά συνδυασμένη ανοσοανεπάρκεια	302
Χρόνια κοκκιωματώδης νόσος	304
ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΕΠΙΚΤΗΤΗΣ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ (ACQUIRED IMMUNODEFICIENCY SYNDROME 'H AIDS) ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	305

ΑΥΤΟΑΝΤΙΣΩΜΑΤΑ – Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	310
Εισαγωγή	310
Αντιπυρηνικά αυτοαντισώματα	312
Αντιφωσφολιπιδικά αυτοαντισώματα	314
Αυτοαντισώματα έναντι της βασικής μεμβράνης του σπειράματος	314
Αυτοαντισώματα ANCA που σχετίζονται με αγγείτιδες	314
Αυτοαντισώματα σε αυτοάνοσες κυτταροπενίες	315
Αυτοαντισώματα σε νοσήματα των ενδοκρινών αδένων	316
Αυτοαντισώματα σε νοσήματα του πεπτικού συστήματος	317
Αυτοαντισώματα σε αυτοάνοσα νοσήματα του νευρικού/νευρομυϊκού συστήματος	319

10. Εμβόλια – Εμβολιασμοί

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	323
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΑΝΟΣΟΠΟΙΗΣΗ (ΕΜΒΟΛΙΑ – ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ)	325
ΕΜΒΟΛΙΑ	325
Συμβατικά εμβόλια	326
Νεώτερα εμβόλια	331
ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΟΣ ΕΜΒΟΛΙΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΑΝΟΣΙΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ	334
ΕΜΒΟΛΙΑ ΚΑΙ ΑΝΟΣΙΑ	336
Είσοδος του αντιγόνου του εμβολίου στον οργανισμό και συνάντησή του με το ανοσιακό σύστημα	336
Εκτίμηση του μεγέθους της Ανοσιακής Απάντησης στα εμβόλια	339
Ανοσιακή Μνήμη και “Κατάσταση Ετοιμότητας” του Ανοσιακού Συστήματος (“Priming”)	339
Ωρίμανση και επιβίωση της ανοσιακής μνήμης	340
Ανανέωση/συντήρηση της ανοσιακής μνήμης	341
Μπορεί να γίνει παρέμβαση για τη βελτίωση της ανοσιακής μνήμης;	342
ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ	342
Παράγοντες που συμβάλλουν στην επιτυχία των εμβολιασμών	342
Ηλικία έναρξης εμβολιασμών	344
Αναζωπυρώσεις – Βελτίωση της ανοσιακής μνήμης στην κλινική πράξη	345
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΩΝ	346
ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	352
Εμβολιασμοί των εγκύων	352
Εμβολιασμοί στα πρόωρα και χαμηλού βάρους νεογνά	353
Εμβολιασμοί των μεταμοσχευθέντων	354
ΑΝΤΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΩΝ	354

Απόλυτες αντενδείξεις	354	ΠΝΕΥΜΟΝΟΚΟΚΚΙΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	385
Ειδικότερες αντενδείξεις	355	ΒΑΚΤΗΡΙΑΙΜΙΑ ΚΑΙ ΣΗΨΗ ΣΕ ΒΡΕΦΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ	386
Καταστάσεις που δεν αποτελούν αντένδειξη εμβολιασμών	355	ΜΗΝΙΓΓΙΤΙΔΟΚΟΚΚΙΚΗ ΛΟΙΜΩΞΗ/ΝΟΣΟΣ	387
ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΜΒΟΛΙΩΝ – ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ	355	ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΑΠΟ ΑΙΜΟΦΙΛΟ ΤΗΣ ΙΝΦΛΟΥΕΝΤΣΑΣ	389
ΤΟ ΑΝΤΙΕΜΒΟΛΙΑΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ	358	Άλλες λοιμώξεις	389
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΟΥ ΑΡΝΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΟΥΝ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΟΥΣ.....	361	Λοιμώξεις από χλαμύδια	389
ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΑΝΟΣΟΠΡΟΦΥΛΑΞΗ	362	Λοιμώξεις από μυκόπλασμα της πνευμονίας	389
Ενδείξεις για τη χορήγηση της ανθρώπινης ανοσοσφαιρίνης	363	Νόσος από αμυχή νυχιών γάτας (μπαρτονέλωση)	389
Ανεπιθύμητες αντιδράσεις στη χορήγηση ανθρώπινης ανοσοσφαιρίνης	364	Ρικετσιώσεις	389
Ειδικές (υπεράνοσες) ανοσοσφαιρίνες	364	Λεπτοσπείρωση	390
Ενδείξεις για τη χορήγηση ειδικών αντισωμάτων που προέρχονται από τον ορό ορισμένων ζώων (ανοσοοροί)	366	Βρουκέλλωση (μελιταίος πυρετός)	390
		Σαλμονελλώσεις	390
		Σύφιλη	391
		Νόσος Lyme (μπορελίωση)	392
		Μυκητιάσεις	392
		Λεισμανίαση	393
		Τοξοπλάσμωση	393
		Ελονοσία	393
		Εχινοκοκκίαση	395
		ΠΥΡΕΤΟΣ ΑΓΝΩΣΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	395
		ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	396
11. Λοιμώξεις		Μηνιγγίτιδα	396
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	369	Ιογενής μηνιγγίτιδα – Άσηπτη μηνιγγίτιδα	396
ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΩΝ ΛΟΙΜΩΞΕΩΝ	370	Βακτηριακή μηνιγγίτιδα	397
Τρόποι μετάδοσης λοιμωδών νοσημάτων	371	Εργαστηριακή διερεύνηση μηνιγγίτιδας	399
ΕΞΑΝΘΗΜΑΤΙΚΑ ΛΟΙΜΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ	372	Θεραπεία μηνιγγίτιδας	400
Ανεμευλογιά	372	Επιπλοκές/νευρολογικά υπολείμματα της μηνιγγίτιδας	400
Ιλαρά	375	Εγκεφαλικό απόστημα	401
Ερυθρά	376	Εγκεφαλίτιδα	401
Αιφνίδιο εξάνθημα	377	ΦΥΜΑΤΙΩΣΗ	402
Λοιμώδες ερύθημα (5 ^η νόσος)	377	ΛΟΙΜΩΞΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΕΟ ΚΟΡΩΝΟΪΟ SARS-COV-2 (ΝΟΣΟΣ COVID-19)	407
ΜΗ ΕΞΑΝΘΗΜΑΤΙΚΑ ΛΟΙΜΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ	377	Πολυσυστηματικό Φλεγμονώδες Σύνδρομο στα παιδιά	408
Παρωτίτιδα	377	ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΞΕΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ..	410
Κοκκύτης	378	Λοιμώξεις που σχετίζονται με ενδοαγγειακούς καθετήρες	410
Λοιμώδης μονοπυρήνωση	379	Λοιμώξεις κοιλιακής παροχέτευσης του ΚΝΣ	411
ΆΛΛΑ (ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΣΥΧΝΑ) ΛΟΙΜΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ	380	ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΣΕ ΑΝΟΣΟΚΑΤΑΣΤΑΛΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	412
Τέτανος	380		
Πολιομυελίτιδα	380		
Διφθερίτιδα	380		
ΆΛΛΕΣ ΣΥΧΝΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	381		
Απλός έρπητας	381		
Νόσος από κυτταρομεγαλοϊό	382		
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΑΠΟ ΕΝΤΕΡΟΪΟΥΣ	382		
ΣΤΑΦΥΛΟΚΟΚΚΙΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	383		
Σταφυλοκοκκικό σύνδρομο ζεματισμένου δέρματος (SSSS ή νόσος του Ritter)	384		
ΣΤΡΕΠΤΟΚΟΚΚΙΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	384		
Οστρακιά	384		
Πυοδερμία και ερυσίπελας	385		
Φλεγμονή μαλακών μορίων (κυτταρίτιδα)	385		
Φλεγμονή των μαλακών μορίων του οφθαλμικού κόγχου	385		
		12. Νοσήματα αναπνευστικού συστήματος	
		ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	417
		Λαρυγγομαλάκυνση	418
		Αγγειακός δακτύλιος	418
		Συγγενής διαφραγματοκήλη	418
		Συγγενές λοβώδες εμφύσημα	419
		Βρογχογενείς κύστεις	419

Συγγενής κυστική αδеноματοειδής διαμαρτία	420
Πνευμονικό απόλυμα	420
Σύνδρομο δυσκινησίας κροσσών	420
ΚΥΣΤΙΚΗ ΙΝΩΣΗ	421
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ	
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	426
Κοινό κρυολόγημα (οξεία ρινίτιδα, οξεία ρινοκολπίτιδα, κόρυζα)	426
Οξεία φαρυγγίτιδα (οξεία φαρυγγοαμυγδαλίτιδα, οξεία αμυγδαλίτιδα)	426
Μέση ωτίτιδα	430
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΛΑΡΥΓΓΑ ΚΑΙ ΤΡΑΧΕΙΑΣ	433
Οξεία λαρυγγίτιδα ή οξεία λαρυγγοτραχειίτιδα ή οξεία λαρυγγοτραχειοβρογχίτιδα ή ιογενές croup	434
Σπασμωδική ή υποτροπιάζουσα λαρυγγίτιδα (σπασμωδικό ή υποτροπιάζον croup)	437
Οξεία επιγλωττίτιδα	437
Βακτηριακή τραχειίτιδα	438
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΚΑΤΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ	
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	438
Βρογχίτιδα	438
Οξεία βρογχιολίτιδα	439
Πνευμονία	443
Πλευριτική συλλογή υγρού (πλευρίτιδα)	449
ΒΡΟΓΧΙΚΟ ΑΣΘΜΑ	450
ΞΕΝΟ ΣΩΜΑ ΣΤΟΥΣ ΑΕΡΑΓΩΓΟΥΣ	458
ΧΡΟΝΙΟΣ ΒΗΧΑΣ	460
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΤΟΥ ΥΠΝΟΥ	463
Η φυσιολογία του ύπνου	463
Η παθοφυσιολογία του ύπνου	464
Ο ρόλος του παιδιάτρου στην ιατρική του ύπνου	464
Συχνά προβλήματα κατά τον ύπνο	465
Αϋπνία της παιδικής ηλικίας	465
Συμπεριφορική αϋπνία με πρόβλημα στην έναρξη του ύπνου	465
Συμπεριφορική αϋπνία λόγω έλλειψης ορίων	465
Πρωτοπαθής αϋπνία	466
Παραϋπνίες	466
Νυχτερινός τρόμος	466
Νυχτερινή ενούρηση	466
Υπνοβασία	466
Σύνδρομο ανήσυχων ποδιών / Διαταραχή περιοδικής κίνησης άκρου	466
Ναρκοληψία	466
Σύνδρομο συγγενούς κεντρικού υποαερισμού CCHS) – “Κατάρα της Ondine”	467
ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΠΝΟΙΩΝ – ΥΠΟΠΝΟΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΥΠΝΟ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	467
Εισαγωγή	467
Ορισμοί	467
ΚΑΠΝΙΣΜΑ	473

13. Νοσήματα κυκλοφορικού συστήματος

ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΕΣ	479
Εμβρυϊκή κυκλοφορία – Μεταβολές της κυκλοφορίας με τη γέννηση	481
Κλινικοεργαστηριακός έλεγχος καρδιαγγειακού συστήματος	482
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΜΗ ΚΥΑΝΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΕΣ	486
Μεσοκολπική επικοινωνία	486
Μεσοκοιλιακή επικοινωνία	488
Ανοικτός αρτηριακός πόρος	490
Στένωση της αορτής	492
Στένωση του ισθμού της αορτής	493
Στένωση της πνευμονικής	495
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΚΥΑΝΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΕΣ	498
Τετραλογία του Fallot	498
Πλήρης μετάθεση των μεγάλων αρτηριών	499
ΑΡΡΥΘΜΙΕΣ	502
Καρδιακές αρρυθμίες	502
Βραδυκαρδίες	502
Ταχυκαρδίες	505
Έκτακτες (πρώιμες) συστολές	510
ΛΟΙΜΩΔΗΣ (ΣΗΠΤΙΚΗ) ΕΝΔΟΚΑΡΔΙΤΙΔΑ	511
ΜΥΟΚΑΡΔΙΤΙΔΑ	513
ΠΕΡΙΚΑΡΔΙΤΙΔΑ	514
ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΕΣ	515
Υπερτροφική μυοκαρδιοπάθεια	515
Διατακτική μυοκαρδιοπάθεια	517
Αρρυθμιογόνος μυοκαρδιοπάθεια των κοιλιών	518
Περιοριστική μυοκαρδιοπάθεια	519
ΠΡΟΠΤΩΣΗ ΜΙΤΡΟΕΙΔΟΥΣ ΒΑΛΒΙΔΑΣ	519
ΑΡΤΗΡΙΑΚΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗ	520

14. Νοσήματα πεπτικού συστήματος

ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ..	529
ΕΜΕΤΟΙ	530
Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση	531
ΕΠΙΜΟΝΟ ΚΛΑΜΑ	532
Κολικοί βρεφικής ηλικίας	532
ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	532
ΟΞΥΣ ΚΟΙΛΙΑΚΟΣ ΠΟΝΟΣ	534
Οξεία σκωληκοειδίτιδα	534
Οξεία παγκρεατίτιδα	535
Μη ειδικός κοιλιακός πόνος και μεσεντέρια λεμφαδενίτιδα	536
Εγκολεασμός	536
Μεκέλειος απόφυση	537
Ανώμαλη ή ατελής περιστροφή του εντέρου	537

ΧΡΟΝΙΟΣ Ή ΥΠΟΤΡΟΠΙΑΖΩΝ ΚΟΙΛΙΑΚΟΣ ΠΟΝΟΣ .. 537	Νεφρική διήθηση και σωληναριακή επαναρρόφηση	580
Νόσος πεπτικού έλκους	Νεφρογένεση, παραγωγή ούρων και ωρίμανση της νεφρικής λειτουργίας	580
Ηωσινοφιλικά νοσήματα του γαστρεντερικού συστήματος	Εκτίμηση της νεφρικής λειτουργίας	580
Χρόνια παγκρεατίτιδα	Αξιολόγηση της ουρίας και της κρεατινίνης του ορού	581
ΟΞΕΙΑ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΤΙΔΑ	540	
Σύνδρομο μετά από γαστρεντερίτιδα	Ρυθμός σπειραματικής διήθησης (GFR)	581
ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΔΥΣΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ	Χρήσιμα στοιχεία σχετικά με τις μεταβολές του GFR στα παιδιά	581
Κοιλιοκάκη ή εντεροπάθεια από υπερευαισθησία στη γλουτένη	Η έννοια της κάθαρσης και η εξίσωση κάθαρσης της κρεατινίνης	581
Τροφική αλλεργία	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΝΕΦΡΙΚΟΥ ΣΩΛΗΝΑΡΙΟΥ	582
Σπανιότερες αιτίες δυσαπορρόφησης	ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΕΦΡΙΚΟΥ ΣΩΛΗΝΑΡΙΟΥ	583
Σπάνιες διαταραχές μεταφοράς θρεπτικών συστατικών	Άποιος διαβήτης	583
Χρόνια μη ειδική διάρροια	Νεφρική σωληναριακή οξέωση	584
ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗΣ ΝΟΣΟΣ ΤΟΥ ΕΝΤΕΡΟΥ	Σύνδρομο Bartter και σύνδρομο Gitelman	585
Νόσος του Crohn	ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ ΤΩΝ ΝΕΦΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΥΡΟΦΟΡΩΝ ΟΔΩΝ	586
Ελκώδης κολίτιδα	Συγγενείς ανωμαλίες των νεφρών	586
ΔΥΣΚΟΙΛΙΟΤΗΤΑ	Νεφρική αγενεσία	586
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ	Εκτοπία	587
ΧΟΛΟΣΤΑΣΗ	Πεταλοειδής νεφρός	587
ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΧΟΛΟΣΤΑΣΗ	Υποπλαστικός νεφρός	587
Ατρησία χοληφόρων	Δυσπλαστικός νεφρός	587
Κύστεις χοληδόχου πόρου/σύνδρομο Caroli	Πλειοκυστικός δυσπλαστικός νεφρός	587
Σύνδρομο νεογνικής ηπατίτιδας	Συγγενείς ανωμαλίες των ουροφόρων οδών	588
Λοιμώδη αίτια	Αποφρακτική ουροπάθεια-υδρονέφρωση	588
Τοξικά αίτια	Κυστεοουρητηρική παλινδρόμηση	590
Επιλεγμένα γενετικά και μεταβολικά νοσήματα με χολόσταση	Διπλό πυελοκαλυκτικό σύστημα και ουρητηροκήλη	590
ΟΞΕΙΑ ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ	Μεγαουρητήρας	590
Ηπατίτιδες που μεταδίδονται με την εντεροστοματική οδό	Σύνδρομο Prune-Belly	590
Ηπατίτιδες που μεταδίδονται παρεντερικά	ΠΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΗ ΥΔΡΟΝΕΦΡΩΣΗ	591
ΟΞΕΙΑ ΗΠΑΤΙΚΗ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ	ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΥΣΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΝΕΦΡΩΝ	592
ΧΡΟΝΙΑ ΝΟΣΟΣ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ	Αυτοσωματική επικρατούσα πολυκυστική νόσος των νεφρών	592
ΗΠΑΤΙΚΗ ΣΤΕΑΤΩΣΗ – ΜΗ ΑΛΚΟΟΛΙΚΗ ΛΙΠΩΔΗΣ ΝΟΣΟΣ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ	Αυτοσωματική υπολειπόμενη πολυκυστική νόσος των νεφρών	593
Ηπατική στεάτωση	Νεφρονόφθιση	595
Μη Αλκοολική Λιπώδης Νόσος του Ήπατος στα Παιδιά (ΜΑΛΝΗΠ)	ΑΙΜΑΤΟΥΡΙΑ	596
ΚΙΡΡΩΣΗ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ	ΠΡΩΤΕΪΝΟΥΡΙΑ	598
ΠΥΛΑΙΑ ΥΠΕΡΤΑΣΗ, ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΗΠΑΤΟΣ	ΝΕΦΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ	599
Πυλαία υπέρταση	ΣΠΕΙΡΑΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ – ΣΠΕΙΡΑΜΑΤΟΝΕΦΡΙΤΙΔΕΣ	603
Μεταμόσχευση ήπατος	Οξεία μεταστρεπτοκοκκική σπειραματονεφρίτιδα	604
	Άλλες λιγότερο συχνές σπειραματονεφρίτιδες	606
	ΟΞΕΙΑ ΝΕΦΡΙΚΗ ΒΛΑΒΗ	607
	ΟΥΡΑΙΜΙΚΟ-ΑΙΜΟΛΥΤΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ (HUS)	611
	Κληρονομικά αίτια HUS	611
	Επίκτητα αίτια HUS	611
	Shiga toxin-producing E. coli HUS (STEC HUS)	612

15. Νοσήματα ουροποιητικού συστήματος

ΝΕΦΡΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΝΕΦΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	579
--	------------

HUS σχετιζόμενο με δυσλειτουργία της εναλλακτικής οδού του συμπληρώματος	612
ΧΡΟΝΙΑ ΝΕΦΡΙΚΗ ΝΟΣΟΣ	613
ΟΥΡΟΛΟΙΜΩΞΕΙΣ – ΚΥΣΤΕΟΟΥΡΗΤΗΡΙΚΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ	615
Ασυμπτωματική μικροβιουρία	620
ΚΥΣΤΕΟΟΥΡΗΤΗΡΙΚΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ	622
ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΕΝΟΥΡΗΣΗ	623
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΚΥΣΤΗΣ	624
ΛΙΘΙΑΣΗ ΤΟΥ ΟΥΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (ΝΕΦΡΟΛΙΘΙΑΣΗ Ή ΟΥΡΟΛΙΘΙΑΣΗ)	624
Μεταβολικές διαταραχές νεφρολιθίασης	627

16. Νοσήματα αίματος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	631
ΑΝΑΙΜΙΕΣ	633
Σιδηροπενική αναιμία	634
Αιμοσφαιρινοπάθειες	635
β-Μεσογειακή αναιμία	636
α-Μεσογειακή αναιμία	638
Ενζυμοπάθειες ερυθροκυττάρων	640
Μεμβρανοπάθειες ερυθροκυττάρων	640
Άνοση αιμολυτική αναιμία	641
Αυτοάνοση αιμολυτική αναιμία	641
Απλαστική αναιμία	642
Επίκτητη απλαστική αναιμία	642
Αναιμία της χρόνιας νόσου	643
ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΜΕΝΑ ΣΥΝΔΡΟΜΑ ΜΥΕΛΙΚΗΣ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	643
Αναιμία Fanconi (FA)	643
Συγγενής δυσκεράτωση	644
ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΚΕΣ ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ	644
Διαταραχές αιμοπεταλίων	644
Κληρονομική ανεπάρκεια παραγόντων πήξης	646
Αιμορροφιλία	646
ΔΙΑΧΥΤΗ ΕΝΔΑΓΓΕΙΑΚΗ ΠΗΞΗ	646
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΛΕΥΚΟΚΥΤΤΑΡΩΝ	648
Ουδετεροφιλία	648
Οξεία ουδετεροφιλία	649
Χρόνια ουδετεροφιλία	649
Λευχαιμοειδείς αντιδράσεις	650
Ουδετεροπενία	650
Ηωσινοφιλία	653

17. Νοσήματα παιδικής και εφηβικής ογκολογίας

ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ	657
ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ ΤΗΣ ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	662
ΑΠΩΤΕΡΕΣ ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ ΤΗΣ ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	662
ΛΕΥΧΑΙΜΙΕΣ	664

Οξεία λεμφογενής λευχαιμία	665
Οξεία μυελογενής λευχαιμία	669
ΜΥΕΛΟΔΥΣΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΥΕΛΟΪΠΕΡ-ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΣΥΝΔΡΟΜΑ	670
Χρόνια μυελογενής λευχαιμία	670
Μυελοδυσπλαστικά και μυελοϊπερπλαστικά σύνδρομα	671
ΙΣΤΙΟΚΥΤΤΩΣΗ ΑΠΟ ΚΥΤΤΑΡΑ LANGERHANS (LCH)	671
ΛΕΜΦΩΜΑΤΑ	674
Μη Hodgkin λεμφώματα (NHL)	674
Λέμφωμα Burkitt	675
Λεμφοβλαστικό NHL	675
Αναπλαστικό NHL από μεγάλα κύτταρα	675
Νόσος του Hodgkin	676
ΠΡΩΤΟΠΑΘΕΙΣ ΟΓΚΟΙ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (ΚΝΣ)	677
Αστροκύττωμα	679
Μυελοβλάστωμα	680
Επενδύωμα	681
Γλοίωμα του εγκεφαλικού στελέχους	681
Γλοίωμα του οπτικού νεύρου	681
Κρανιοφαρυγγίωμα	682
ΟΓΚΟΙ ΤΟΥ ΝΩΤΙΑΙΟΥ ΜΥΕΛΟΥ	682
ΟΓΚΟΣ ΤΟΥ WILMS (ΝΕΦΡΟΒΛΑΣΤΩΜΑ)	683
ΝΕΥΡΟΒΛΑΣΤΩΜΑ	684
ΚΑΚΟΗΘΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ	687
Οστεοσάρκωμα	687
Σάρκωμα Ewing	688
ΣΑΡΚΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΑΛΑΚΩΝ ΜΟΡΙΩΝ	690
Ραβδομυοσάρκωμα	690
ΟΓΚΟΙ ΑΠΟ ΓΕΝΝΗΤΙΚΑ ΚΥΤΤΑΡΑ (GERM CELL)	691
ΡΕΤΙΝΟΒΛΑΣΤΩΜΑ	692
ΟΓΚΟΙ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ	692
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΑΡΧΕΓΟΝΩΝ ΑΙΜΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΥΤΤΑΡΩΝ	693
ΛΕΜΦΑΔΕΝΟΠΑΘΕΙΕΣ	695
Τραχηλική λεμφαδενοπάθεια	696
ΜΕΓΑΛΟΣΠΛΗΝΙΑ	698
ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ – ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ	699
Υπερλευκοκυττάρωση – Σύνδρομο λύσης του όγκου	700
Σύνδρομο άνω κοίλης φλέβας – Σύνδρομο άνω μεσοθωρακίου	700

18. Νοσήματα ενδοκρινών αδένων

ΟΡΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΘΑΛΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΦΥΣΗΣ	703
Υποθάλαμος και υπόφυση	703
ΑΥΞΗΣΗ	706
ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ	706

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΗΣ	711
Χαμηλό ανάστημα	711
Ψηλό ανάστημα	714
ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΗΒΗ	715
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΗΒΗΣ	717
Πρώιμη ήβη	717
Εφηβική γυναικομαστία	720
Καθυστέρηση της ήβης	720
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΕΠΙΝΕΦΡΙΔΙΩΝ	721
Ανεπάρκεια του φλοιού των επινεφριδίων	722
Συγγενής υπερπλασία του φλοιού των επινεφριδίων	723
Σύνδρομο Cushing	724
ΓΟΝΑΔΕΣ – ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΦΥΛΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ	725
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΥΡΟΕΙΔΟΥΣ ΑΔΕΝΑ	727
Υποθυρεοειδισμός	728
Υπερθυρεοειδισμός	730
Βρογχοκήλη	731
Όζοι – Καρκίνος του θυρεοειδούς αδένα	731
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΥΡΟΕΙΔΩΝ ΑΔΕΝΩΝ	732
Υποπαραθυρεοειδισμός	732
Υπερπαραθυρεοειδισμός	733
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ	734
Φυσιολογία	734
Ατελής οστεογένεση	735
Ραχίτιδα	736
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΓΛΥΚΟΖΗΣ	736
Σακχαρώδης διαβήτης	736
ΥΠΟΓΛΥΚΑΙΜΙΑ	743
ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ	745

19. Νοσήματα νευρικού συστήματος

ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΔΥΣΠΛΑΣΙΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	753
Εισαγωγή	753
Δυσπλασίες μυελικού σωλήνα	754
Βλάβη στην οργανογένεση	758
Διαταραχές κατά την ανάπτυξη του εγκεφάλου	761
ΝΕΥΡΟΔΕΡΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ (ΦΑΚΩΜΑΤΩΣΕΙΣ)	766
Εισαγωγή	766
Νευροϊνωμάτωση	767
Οζώδης σκλήρυνση	769
Σύνδρομο Sturge-Weber	771
ΝΕΥΡΟΜΥΪΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ	772
Εισαγωγή	772
Νοσήματα που οφείλονται σε βλάβες των προσθίων κεράτων του νωτιαίου μυελού	773
Περιφερικές νευροπάθειες	775

Νοσήματα νευρομυϊκής σύναψης	778
Νοσήματα μυών	780
ΑΓΓΕΙΑΚΑ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	785
Εγκεφαλικό έμφρακτο	785
ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΥΣΗ	788
ΑΚΟΥΣΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ – ΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	794
Αταξία	794
Χοραιοσθένωση	795
Δυστονίες	796
Τρόμος	796
Τικς	797
ΚΕΦΑΛΑΛΓΙΑ	797
Χρόνιες κεφαλαλγίες	797
ΕΠΙΛΗΨΙΑ – ΣΠΑΣΜΟΙ	800
Επιληψία	801
Σημαντικότερα επιληπτικά σύνδρομα σε βρέφη και παιδιά	806
Πυρετικοί σπασμοί	810
Επιληπτική κατάσταση (Status epilepticus)	810

20. Ρευματικά νοσήματα

ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ	815
ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ	815
ΣΥΝΔΡΟΜΑ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΜΗ ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΟΥΣ Ή ΜΗ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΑΙΤΙΑΣ	820
Πόνοι αύξησης (Growing pains) ή οξείες, καλοήθειες, νυχτερινοί, υποτροπιάζοντες πόνοι των κάτω άκρων	821
Σύνδρομο υπερεκτασιμότητας ή υπερεκτατικότητας των αρθρώσεων	821
ΝΕΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΠΑΘΗΣ ΑΡΘΡΙΤΙΔΑ (ΝΙΑ)	822
ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΗΣ ΝΙΑ	835
ΝΕΑΝΙΚΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΣ ΕΡΥΘΗΜΑΤΩΔΗΣ ΛΥΚΟΣ (νΣΕΛ)	842
ΝΕΑΝΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΜΥΟΣΙΤΙΔΑ (ΝΔΜ)	848
ΣΚΛΗΡΟΔΕΡΜΑ (ΣΔ)	854
Εντοπισμένο σκληρόδερμα ή Μορφέα	855
Συστηματικό σκληρόδερμα ή συστηματική σκλήρυνση	858
ΡΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΡΕΤΟΣ	860
ΝΕΑΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΓΓΕΙΙΤΙΔΕΣ	865
ΑΓΓΕΙΙΤΙΔΕΣ ΜΙΚΡΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ	867
IgA Αγγειίτιδα ή Πορφύρα των Henoch-Schönlein	867
ΑΓΓΕΙΙΤΙΔΕΣ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΑΓΓΕΙΩΝ	869
Νόσος Kawasaki (NK ή Βλεννογονοδερματικό, Λεμφαδενικό Σύνδρομο)	869

ΑΓΓΕΙΙΤΙΔΕΣ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	
ΑΡΤΗΡΙΩΝ	879
Οζώδης πολυαρτηρίτιδα	879
Αγγειίτιδες που σχετίζονται με αυτοαντισώματα	
ANCA (anti-neutrophil cell antibodies)	881
ΑΓΓΕΙΙΤΙΔΕΣ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ Ή	
ΓΙΓΑΝΤΟΚΥΤΤΑΡΙΚΕΣ	882
Αρτηρίτιδα ΤΑΚΑΥΑΣU (Άσφυγμα νόσος)	882
ΑΥΤΟΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ	882
Φλεγμονοσωμοπάθειες	884
Διαταραχές στα μονοπάτια των κυτταροκινών που ενεργοποιούν τη φλεγμονή και άλλες λειτουργίες –	
Ιντερφερονοπάθειες	888
Ιντερφερονοπάθειες	893
ΣΥΝΔΡΟΜΑ ΥΠΕΡΦΛΕΓΜΟΝΗΣ (ΣΥ)	901

21. Οστά – Αρθρώσεις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	907
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΒΑΔΙΣΗΣ – ΣΤΑΣΗΣ	907
Ραιβογονία	907
Ραχίτιδα	908
Βλαιογονία	910
Βάδιση με έσω στροφή στα κάτω άκρα	910
Βάδιση με έξω στροφή στα κάτω άκρα	911
Βάδιση στις άκρες των δακτύλων των ποδιών (Δακτυλοθάμονες – toe walkers)	911
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΝΕΟΓΝΙΚΗ –	
ΒΡΕΦΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	912
Ραιβοίπιποδία	912
Συγγενές ραιβό μετατάρσιο	913
Νεογνική βλαιοσύτητα άκρου ποδός	913
Κάθετος αστράγαλος	913
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΣΧΙΟΥ	914
Αναπτυξιακή δυσπλασία ισχίου	914
Παροδική υμενίτιδα ισχίου	915
Οστεοχονδρίτιδα της μηριαίας κεφαλής (Νόσος Perthes)	915
Επιφυσιολίσθηση της άνω μηριαίας επίφυσης	916
ΆΛΛΕΣ ΟΣΤΕΟΧΟΝΔΡΙΤΙΔΕΣ	917
Οστεοχονδρίτιδα πτέρνας (νόσος Sever)	918
Οστεοχονδρίτιδα κνημιαίου κυρτώματος (νόσος Osgood Schlatter)	918
Οστεοχονδρίτιδα μηριαίου κονδύλου	918
Χονδροπάθεια επιγονατίδας	918
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ	918
Σκολίωση	918
Κύφωση	920
Σπονδυλόλυση – Σπονδυλολίσθηση	920
Σπονδυλοδισκίτιδα	921
ΟΓΚΟΙ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ	922
Καλοήθεις όγκοι οστών	922

Κακοήθεις όγκοι οστών	924
ΠΛΑΤΥΠΟΔΙΑ	925
ΟΣΤΙΚΕΣ ΔΥΣΠΛΑΣΙΕΣ	926
Αχονδροπλασία	926
Υποχονδροπλασία	927
Σπονδυλοεπιφυσιακή δυσπλασία	927
Σύνδρομο Marfan	928
Ατελής οστεογένεση	928
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΟΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΘΡΩΣΕΩΝ	929
Οστεομυελίτιδα	929
Σηπτική αρθρίτιδα	930

22. Νοσήματα δέρματος

ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ – ΓΕΝΕΤΙΚΑ	
ΚΑΘΟΡΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ	933
Ιχθυάσεις	933
ΠΟΜΦΟΛΥΓΩΔΗΣ ΕΠΙΔΕΡΜΟΛΥΣΗ	935
Συγγενής πομφολυγώδης επιδερμόλυση	935
ΑΓΓΕΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	937
Αιμαγγειώματα	937
Αγγειακές δυσπλασίες	938
Πυογόνο κοκκίωμα	940
ΣΠΙΛΟΙ	940
Μελανοκυτταρικοί σπίλοι	940
Επιδερμίδικοί σπίλοι	941
ΙΟΓΕΝΕΙΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΣ	942
Μυρμηκίες	942
Μολυσματική τέρμινθος	943
Έρπηγ	943
ΒΑΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	944
Μολυσματικό κηρίο	944
ΣΤΑΦΥΛΟΚΟΚΚΙΚΟ ΑΠΟΦΟΛΙΩΤΙΚΟ ΔΕΡΜΑΤΙΚΟ	
ΣΥΝΔΡΟΜΟ	945
ΜΥΚΗΤΙΑΣΕΙΣ	946
Δερματοφυτία τριχωτού κεφαλής	946
Δερματοφυτία ψιλού δέρματος	947
ΚΑΝΤΙΝΤΙΑΣΕΙΣ (ΜΥΚΗΤΙΑΣΕΙΣ ΑΠΟ CANDIDA)	947
Καντιντίαση δέρματος	947
Καντιντίαση θλενογόνων	948
Ποικιλόχρους πιτυρίαση	949
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΑΠΟ ΠΑΡΑΣΙΤΑ	949
Ψώρα	949
Φθειρίαση	950
ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΑ/ΕΚΖΕΜΑ	951
Ατοπική δερματίτιδα	951
Δερματίτιδα εκ σπαργάνων	951
Σμηγματορροϊκή δερματίτιδα	951
Ψωρίαση	952
ΑΚΜΗ	953
Νεογνική ακμή – γέννηση έως την ηλικία των 6 εβδομάδων	954

Βρεφική ακμή – ηλικία 6 εβδομάδων έως 1 έτους	954
Ακμή μέσης παιδικής ηλικίας – 1-6 ετών	954
Προεφηβική ακμή – 7-12 ετών (ή έως την εμμηναρχή στα κορίτσια)	954
ΛΕΥΚΗ	955
ΓΥΡΟΕΙΔΗΣ ΑΛΩΠΕΚΙΑ	956
ΤΡΙΧΟΤΙΛΛΟΜΑΝΙΑ	957

23. Αλλεργικά νοσήματα

ΑΝΑΦΥΛΑΞΙΑ	959
ΚΝΙΔΩΣΗ	962
ΑΓΓΕΙΟΟΙΔΗΜΑ	964
ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΤΡΟΦΕΣ	965
ΑΤΟΠΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΑ	967
ΑΛΛΕΡΓΙΚΗ ΡΙΝΙΤΙΔΑ	969
ΑΛΛΕΡΓΙΑ ΣΕ ΕΝΤΟΜΑ	970
ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΦΑΡΜΑΚΑ	971

24. Διαταραχές συμπεριφοράς και συναισθήματος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	973
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	973
Οργανικά αίτια	974
Λειτουργικά (ψυχολογικά) αίτια	974
ΧΡΟΝΙΚΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	975
ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	975
Κολικοί	975
Ρυθμιστική διαταραχή βρέφους	975
Προβλήματα σίτισης	976
Προβλήματα ύπνου	976
Κρίσεις κατακράτησης αναπνοής	978
Νευρικές κρίσεις ή εκρήξεις οργής	978
Διαταραχές τικς στην παιδική ηλικία	979
Διαταραχή διαγωγής και εναντίωσης-αντίθεσης	980
ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ	980
Θηλασμός δαχτύλου	980
Ονυχοφαγία	980
Τριχοτιλλομανία	980
Νυχτερινή ενούρηση	980
Εγκόπριση	980
Σχολική δυσπροσαρμογή	981

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	1035
------------------------	-------------

Επιλεκτική ή εκλεκτική αλαλία	981
Διαταραχές στον άξονα της πρόσληψης του φαγητού (βουλιμία-ανορεξία)	982
ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	982
Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ)	982
Διαταραχή αυτιστικού φάσματος	983

25. Το παιδί με ειδικές ανάγκες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	989
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ	990
ΠΑΙΔΟΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΔΡΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	991
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ	991
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ	991
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	992
ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ	992

26. Ατυχήματα – Δηλητηριάσεις

ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	995
Τροχαία ατυχήματα	995
Πολυτραυματίας	995
Κρανιοεγκεφαλική κάκωση	996
Έγκαυμα	998
Πνιγμός	1000
ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΙΣ	1001
Οξεία μέθη	1005

27. Επείγουσα Παιδιατρική

ΤΟ ΒΑΡΕΩΣ ΠΑΣΧΟΝ ΠΑΙΔΙ	1007
Καρδιοαναπνευστική ανακοπή	1008
Αναπνευστική ανεπάρκεια	1009
Απόφραξη αεραγωγού από ξένο σώμα	1013
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΠΛΗΞΙΑ	1013
Υποογκαιμικό shock	1014
Καρδιογενές shock	1015
Shock ανακατανομής	1015
ΚΩΜΑ	1016

28. Φυσιολογικές τιμές εργαστηριακών παραμέτρων